

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні Вченої ради
НПУ імені М. П. Драгоманова
« 24 » листопада, 2022 р.

Протокол № 5

Проректор з навчально-
методичної роботи
проф. Вернидуб Р.М.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ТА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ
ПРИРОДНИЧОЇ, ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТНІХ
ГАЛУЗЕЙ

другого (магістерського) рівня вищої освіти

(термін навчання 1,10)

освітньої програма: Початкова освіта

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальності 013 Початкова освіта

Шифр за навчальним планом : ПП 02.3

Київ 2022

Розробник програми:

Телецька Л.І., канд.біол.наук, професор кафедри педагогіки та методики початкового навчання Педагогічного факультету НПУ ім. М.П.Драгоманова.

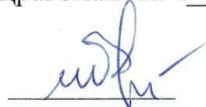
Рецензенти:

Янковська І.М. - канд.пед.наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкового навчання Педагогічного факультету НПУ ім. М.П.Драгоманова

Хитра З.М. - канд.пед.наук, вчитель-методист Технічного ліцею м. Києва.

Обговорено та рекомендовано до впровадження на засіданні Науково-методичної ради НПУ імені М. П. Драгоманова «22» листопада 2022 року, протокол № 4

Голова НМР

Р.М.Вернидуб

I. Пояснювальна записка

Програма вивчення освітнього компоненту «Методика та технологія навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, освітнього рівня «магістр», спеціальності 013 Початкова освіта.

Предметом вивчення освітнього компоненту «Методика та технологія навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей» є система методико-технологічних знань та умінь, необхідних для формування природничої та громадянської компетентностей, екологічної грамотності молодших школярів у Новій українській школі.

Міждисциплінарні зв'язки. Освітній компонент «Методика та технологія навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей» враховує попередню підготовку студентів із загальних курсів: «Філософія освіти», «Психолого-педагогічні технології», професійних освітніх компонентів: «Педагогіка: дидактика початкової школи», «Педагогічні інновації в Україні та за кордоном» та методики і технології навчання інших освітніх галузей у початковій школі. Забезпечує підґрунтя для вивчення освітніх компонентів «Організація наукових досліджень», «Педагогіка партнерства та супервізія», «Технології інклюзивного навчання у початковій школі»; успішного проходження виробничих практик та здійснення науково-пошукових досліджень.

Мета і завдання освітнього компоненту

Метою викладання навчальної дисципліни «Методика та технологія навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей» є оволодіння студентами спеціальності «Початкова освіта» освітнього кваліфікаційного рівня «Магістр» необхідним обсягом фахових компетенцій, які допоможуть реалізувати зміст освітніх галузей «Природничача» і «Громадянська та історична» Державного стандарту початкової освіти у контексті Концепції «Нова українська школа» та чинних Типових освітніх програм.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методика та технологія навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей» є:

- визначення в комплексі пізнавальних, виховних і розвивальних завдань природничої, громадянської та історичної освітніх галузей, їх місця у системі початкової освіти загалом та інтегрованого предмету «Я досліджую світ» зокрема;
- наукового обґрунтування змісту навчальних курсів, програм, підручників, які реалізують зміст природничої й історичної та громадянської освітніх галузей;
- раціонального добору змісту, форми, методів та методичних прийомів для формування у молодших школярів природничої, громадянської та соціальної компетентностей та реалізації завдань відповідних освітніх галузей;
- створення засобів навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» та складових матеріальної бази;
- визначення вимог щодо підготовки вчителя до формування загальних та обов'язкових результатів навчання здобувачів початкової освіти, передбачених освітніми галузями, в умовах інтеграції.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

Інтегральна компетентність:

Здатність самостійно та комплексно розв'язувати задачі в сфері початкової освіти, у професійно-педагогічній та науково-пошуковій діяльності вчителя дослідницького та інноваційного характеру.

Загальні компетентності:

ЗК 2: Здатність до креативності та генерування нових ідей у професійно-педагогічній діяльності.

ЗК 4: Здатність здійснювати професійно-педагогічну та науково-дослідницьку діяльність з виявом ініціативності та підприємливості.

ЗК 6: Здатність до здійснення педагогічної діяльності з розумінням її значущості для розвитку суспільства та врахуванням важливості свого впливу на вирішення соціальних проблем.

Спеціальні компетентності:

СК 3: Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

СК 6: Здатність моделювати, проектувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність в системі початкової освіти в широких мультидисциплінарних контекстах, нових або незнайомих середовищах за наявності неповної чи обмеженої інформації.

Програмні результати:

ПР 3: Застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

ПР 4: Створювати особисту методичну систему навчання здобувачів початкової освіти предметів початкової школи, адаптувати її до різних умов освітнього процесу.

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	ПР-03	ЗК-2, ЗК-6, СК-3
2	ПР-04	ЗК-4, ЗК-6, СК-6

III. Орієнтовний тематичний план

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **3** кредити **ЄКТС 90** годин.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин				
		Аудиторні	Лекції	Практичні	Лабораторні	СРС
1	Змістовий модуль 1. Природнича освітня галузь. Тема 1.1. Зміст і особливості структурування навчального матеріалу з природознавства в умовах інтегрованого курсу «Я досліджую світ».	2	2	-	-	10

2	Тема 1.2. Методи і методичні прийоми навчання природознавству у сучасній початковій школі.	2	-	2	-	10
3	Тема 1.3. Методика організації дослідницької діяльності молодших школярів на уроках з природничим змістом в інтегрованому курсі «Я досліджую зміст».	2	2	-	-	10
4	Тема 1.4. Методика організації роботи учнів над навчальними проектами з природничим змістом	-	-	-	-	10
Змістовий модуль 2. Громадянська та історична освітня галузь.						
5	Тема 2.1. Особливості освітньої галузі «Громадянська та історична» в Типових програмах НУШ та предметі «Я досліджую світ». Вимоги до освітніх результатів навчання учнів з даної галузі.	-	-	-	-	10
6	Тема 2.2. Методика формування основ громадянської компетентностей в учнів початкової школи в інтегрованому курсі «Я досліджую світ»..	2	2	-	-	10
7	Тема 2.3. Методика реалізації історичного підходу на уроках з інтегрованому курсі «Я досліджую світ».	2	-	2	-	8
8	Тема 2. 4. Новітні технології організації навчальної діяльності молодших школярів на уроках з громадянським та історичним змістом.	2	2	-	-	10
Разом: 90 год		12	8	4	-	78

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Змістовий модуль 1. Природнича освітня галузь.

Тема 1.1 Зміст і особливості структурування навчального матеріалу з природознавства в умовах інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Зміст теми

Сучасні нормативні документи початкової освіти. Аналіз типових освітніх програм, розроблених під керівництвом О.Я.Савченко та Р.Б.Шияна. Місце природничої освітньої галузі в інтегрованому курсі «Я досліджую світ». Системний аналіз навчально –методичного забезпечення природничої освітньої галузі.

Тема1.2. Методи і методичні прийоми навчання природознавству у сучасній початковій школі.

Зміст теми

Поняття про методи навчання природознавству в курсі ЯДС.

Сучасні підходи до класифікації методів навчання. Характеристика різних груп методів навчання

Інтерактивні методи навчання в курсі «ЯДС».

Методичні прийоми, їх класифікація. Особливості поєднання методів та прийомів при вивченні природничої освітньої галузі в курсі ЯДС.

Тема 1.3. Методика організації дослідницької діяльності молодших школярів в умовах інтегрованих курсів.

Зміст теми

Суть понять «пошукова діяльність», «дослідницька діяльність» у фаховій літературі. Особливості організації дослідницької діяльності як технології навчання молодших школярів у практиці сучасної школи.

Зміст дослідницької діяльності учнів, форми і методи її реалізації у інтегрованому курсі «Я досліджую світ». Місце досліду в навчальній діяльності учнів з природничої освітньої галузі..

Тема 1.4. Організація роботи учнів над навчальними проектами з природничим змістом

Зміст теми

Метод проектів як освітня технологія, його значення. Підходи до класифікації проектів. Структурні елементи (етапи) проекту, методи роботи та форми організації діяльності учнів у ході його виконання. Оформлення текстового варіанту проекту та його результатів. Особливості оцінювання результатів проектування. Організація проектної діяльності учнів з природознавства. Тематика проектів з природничим змістом , їх характеристика.

Змістовий модуль 2. Громадянська та історична освітня галузь.

Тема 2.1. Особливості освітньої галузі «Громадянська та історична» в умовах інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

Зміст теми

Структура і зміст освітньої галузі «Громадянська та історична» в Типових програмах НУШ та предметі «Я досліджую світ». Вимоги до освітніх результатів навчання учнів з даної галузі.

Календарне планування з предмету «Я досліджую світ» та реалізація змісту галузі «Громадянська та історична» в умовах інтеграції.

Тема 2.2. Методика формування основ громадянської компетентностей в учнів початкової школи в інтегрованому курсі «Я досліджую світ».

Зміст теми

Сутність понять «громадянська компетентність», «громадянська освіта». Складові та зміст громадянської компетентності. Методика формування громадянської компетентності в молодших школярів засобами інтегрованого навчання.

Тема 2.3. Методика реалізації історичного підходу на уроках з інтегрованому курсі «Я досліджую світ».

Зміст теми

Завдання історичної освіти в інтегрованому курсі «Я досліджую світ».

Історична предметна компетентність учнів. Складники історичної компетентності. Історичний підхід та способи його реалізації.

Тема 2.4. Новітні технології організація навчальної діяльності молодших школярів на уроках з громадянським та історичним змістом.

Зміст теми

Особливості новітніх технологій навчальної діяльності молодших школярів. Інтелект карта (рекомендації при створенні інтелект-карт, їх використання) Історія виникнення «лепбуку» Мета використання і завдання «лепбуку» Види «лепбуків». . Технології виготовлення (матеріали; послідовність роботи) лепбуку з громадянським та історичним змістом.

IV. Засоби діагностики успішності навчання

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання проводяться відповідно до навчально-методичної карти освітнього компоненту, де зазначено види контролю.

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється у таких формах: індивідуальне і фронтальне опитування, поточне тестування, спеціальні завдання, творчі роботи, письмові наукові роботи, розв'язування педагогічних задач і завдань, підсумковий письмовий тест, оцінка за науково-прикладний проект чи творчу роботу.

Кожен модуль включає бал оцінки поточної роботи студента на практичних заняттях, виконання самостійних завдань та виконання МКР. Рейтинговий бал за практичні заняття встановлюється, як накопичення балів з усіх позитивних і негативних оцінок, отриманих на усіх практичних заняттях даного модуля.

Виконання тестових завдань здійснюється за допомогою роздрукованих завдань або на платформі дистанційного навчання (Moodle).

Проектні та творчі роботи, підготовлені за заданою тематикою, обговорюються та захищаються під час практичних занять.

Заходи з модульного контролю проводяться по завершенню вивчення навчального матеріалу даного модуля.

Залік виставляється з урахуванням поточного рейтингового балу.

V. Форма підсумкового контролю успішності навчання:

Залік (1 семестр)

Поточна успішність – 100 балів.

VI. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Методика навчання освітньої галузі «Природника»

Основна

1. Білецька О.І. Природознавство : конспекти уроків : 4 кл. : до підручника Т.Г. Гільберг, Т.В. Сак / О.І. Білецька, М.М. Голуб, Н.Р. Лоджук. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2016. — 168 с. — (Серія “Бібліотека вчителя”).
2. Воронцова Т. та ін. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу». Алатон. 2019. 128 с. URL: http://autta.org.ua/ua/resources/ya_doslidzhuyu_svit
3. Гільберг Т. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» /Тетяна Гільберг, Світлана Тарнавська, Ніна Павич.– Київ, Генеза. 2020. 256 с.
4. Гільберг Т.Г. Уроки природознавства. 4кл.: Пос.для вч. / Т.Г. Гільберг, Т.В. Сак. – К.: Генеза, 2015. – 257 с.
5. Гладюк Т.В., Гладюк М.М. Природознавство: підручник для 4 класу / Т.В. Гладюк, М.М. Гладюк. – Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2015. - 224с.
6. Гладюк Т. Природознавство : конспекти уроків : 4 кл. : до підр. Т.В. Гладюк, М.М. Гладюка / Н.О. Будна,Т.В. Гладюк, М.М. Гладюк. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2016. — 240 с. — (Серія «Бібліотека вчителя»).
7. Державний стандарт початкової освіти. Освітня галузь “Природнича” URL: <http://newstandard.nus.org.ua/>
8. Дунець І.Р, Заброцька С.Г. Я у світі. Конспекти уроків : 4 кл. / І.Р. Дунець, С.Г. Заброцька. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2016. — 64 с. — (Серія «Бібліотека вчителя»).
9. Застосування інтерактивних технологій у навчанні молодших школярів: Методичний посібник для вчителів початкової школи / О.І.Пометун, Л.В. Пироженко, О.А. Біда та ін. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. – 304 с.
10. Концепція «Нова українська школа». URL: <http://mon.gov.ua/202016/12/05/konczepczyia.pdf>
11. Майхрук М.І. Природознавство: збірник рівневих завдань: 2 клас / М.І. Майхрук – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. – 48 с.
12. Майхрук М. І. Природознавство. Збірник рівневих завдань. 4 клас :посібник / Михайло Майхрук. - Т. : Навчальна книга - Богдан, 2016.- 87 с.
13. Навчальні програми для 1-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням українською мовою. URL: http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/692/educational_programs/nnn1_4kl/
14. Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг. Ред. Бібік Н. М. —К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с.
15. Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи. URL: <http://old.mon.gov.ua/img/zstored/files/1-2-08-%D1%96.pdf>
16. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. - К.: Видавничий центр «Академія», 2002. - 528 с.
17. Яріш Г. П. Природознавство. Конспекти уроків. 4 клас : до підруч. Грущинської І. В. / Г. П. Яріш, О. В. Мочула. - Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2016. - 206 с. : іл.

Додаткова

1. Біда О. Формування природничих уявлень і понять у шестилітніх першокласників // Початкова школа. – 2001. - № 11. – С. 51 - 52.
2. Білик В. Проектна діяльність – основа розвитку творчих здібностей молодших школярів // Поч. школа. – 2013. – № 5. – С. 6 – 8.
3. Васильєва О. Реалізація технології діяльнісного методу на уроках у початковій школі/ О. Васильєва// Початкова школа. – 2016. – №5. – С. 38-39
4. Васютіна Т., Іщук І., Остроух В.І. Дидактичні можливості атласу з природознавства до курсу «Я досліджую світ» (1-2 клас) для навчання молодших школярів// Початкова школа і сучасність. 2019. № 5. С – 38-42.
5. Васютіна Т., Телецька Л. Напрями підготовки студентів спеціальності «Початкова освіта» до формування в учнів основ громадянської компетентності. Науковий часопис. Серія 17. Випуск 31. 2019. С. 40- 45.
6. Васютіна Т., Іщук І. Теорія і практика використання хвильових занурень у початковій школі // Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи: матеріали четвертої науково-практичної інтернет-конференції молодих науковців та студентів. Випуск 5. / Упорядники: О.І. Кіліченко, Л.І. Хімчук: Івано-Франківськ, 2018.
7. Васютіна Т.М. Екскурсії з природознавства як засіб реалізації діяльнісного підходу у навчанні молодших школярів // Початкова школа і сучасність. – 2017. – №11(39). – С.9 – 13.
8. Васютіна Т., Суяндукова Ю. Формування ціннісних орієнтацій в учнів 1-го класу у процесі ранкових зустрічей // Початкова школа і сучасність. 2019. № 5. С – 3-8.
9. Васютіна Т.М., Телецька Л.І. Зошит з методики навчання освітньої галузі «Природознавство» у початковій школі. Навч. пос. для студ-в спец-ті «Поч. освіта» ОКР «Бакалавр» / За ред. Т.М.Васютіної. 6-те вид., перероб. і доп. Івано-Франківськ, НАІР. 2020. 86 с.
10. Васютіна Т.М. Методичні орієнтири організації проектної діяльності учнів з природознавства у початковій школі // Початкова школа. – 2015. – № 11. – С.50 – 54.
11. Васютіна Т.М. Методичні особливості проведення екскурсій з природознавства у початковій школі // Початкова школа. – 2017. – № 6. – С.23-26
12. Варакута О.М. Система пізнавальних завдань для формування природничих понять // Початкова школа. – 2002. - № 1. – С. 32 - 35.
13. Володарська М.О. Природознавство 2 клас: зошит до підручника/ М.О. Володарська. – Київ: Літера ЛТД, 2016.- 64 с. + Дод. (16 с.)
14. Гільберт Т., Тарнавська С. Організація освітнього процесу в 1-му класі засобами інтегрованого курсу «Я досліджую світ» // Початкова школа. – 2018. – №8. – С. 36-43
15. Гільберг Т., Тарнавська С. Орієнтовне-календарно тематичне планування з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» // Початкова школа. – 2019. – №9. – С. 40-48.

16. Заєць Л. Інтегрований урок навчання грамоти та курсу «Я досліджую світ» // Початкова школа. — 2019. — № 9. — С. 26-28.
17. Люта Т. Позакласна науково-дослідницька робота учнів початкових класів / Т. Люта // Початкова школа. — 2016. — №6. — С. 22-26
18. Майстер В. Побачити повітря нам непросто – властивості його відкриє дослід/В. Майстер// Учитель початкової школи – 2016. — № 3. — С. 23-25
19. Майстер В. Наша планета дуже багата. Надра її так цікаво вивчати! (добірка дослідів з теми «Гірські породи») / В. Майстер// Учитель початкової школи – 2016. — № 7. — С. 38-40
20. Майстер В. Усмішка природи. Цікаві досліди для проведення влітку/ В. Майстер // Учитель початкової школи – 2016. — № 5. — С. 36-38
21. Могила О. Навчальний проект “Водойми рідного краю, їх стан та охорона” [Текст] / О. Могила // Початкова школа. — 2016. — № 1. — С. 30 – 34.
22. Мудрик С. Краєзнавча вікторина “Що? Де? Коли? /С. Мудрик// Початкова школа. — 2016. — №8. — С.30-33
23. Мудрик С. Творчий проект “Захисти природу” [Текст] / С. Мудрик // Початкова школа. — 2016. — № 1. — С. 25 – 28.
24. Онопрієнко О. Функції контролю й оцінювання навчальних досягнень молодших школярів у системі уроків/ Онопрієнко.О // Початкова школа. — 2016. — №12. — С. 56-58
25. Осипенко І. Як змінюється життя птахів восени. Перелітні та осілі птахи / Осипенко І// Початкова школа. — 2016. — №11. — С. 29 -32
26. Петрина А. Еколого-народознавчий проект “Прилетіли соловейки на нашу земельку” / А. Петрина // Початкова школа. — 2016. — №6. — С. 17-21
27. Передерій О. Використання ідей вальдорфської педагогіки для реформування початкової освіти України / Передерій.О// Початкова школа. — 2016. — №11. — С. 42-43
28. Притуляк Т. Жива природа влітку / Т. Притуляк // Початкова школа. — 2016. — №7. — С.16-18
29. Смола Л. Інтерактивні прийоми роботи на уроках природознавства / Смола Л // Початкова школа. — 2016. — №9. — С. 25-28.
30. Сусяк Л. Екологічна казка “Краплинка-мандрівниця” [Текст] / Л. Сусяк // Початкова школа. — 2016. — № 2. — С. 59 – 62.
31. Тіунова Ж. Урок навколишнього світу в 4 класі / Ж. Тіунова // Початкова школа. — 2016. — №5. — С. 41-43
32. Трояновська Г. Театралізація – дійовий метод формування життєвих компетенцій особистості учня / Г. Трояновська// Початкова школа. — 2016. — №7. — С.14-16
33. Ходеева Т. Виховання бережливого ставлення до природи у шкільній практиці [Текст] / Т. Ходеева // Початкова школа. — 2016. — № 3. — С. 47 – 49.
34. Фаніна М. Критичне мислення як засіб формування та розвитку творчих здібностей молодших школярів / Фаніна М. // Початкова школа. — 2016. — №12. — С. 34-37
35. Шухова Е. Ботанічна екскурсія на міський ринок.// Біологія в шк. - 2003. - № 6. - С. 38 - 41

36. Яланська С. Як оцінювати шкільні успіхи дітей // Початкова школа. – 2018. – № 4. – С. 36-38

37. Яновский С.А. Организация и ведение фенологических наблюдений // Биология в школе. – 2000. - № 3. – С. 50.

Методика навчання освітньої галузі «Громадянська та історична»

Основна

1. Воронцова Т. та ін. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу». Алатон. 2019. 128 с. URL: http://autta.org.ua/ua/resources/ya_doslidzhuyu_svit/

2. Гільберг Т. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» /Тетяна Гільберг, Світлана Тарнавська, Ніна Павич.– Київ, Генеза. 2020. 256 с.

3. Державний стандарт початкової освіти. Освітня галузь “Громадянська та історична”. URL: <http://newstandard.nus.org.ua/>

4. Дунець І.Р, Заброцька С.Г. Я у світі. Конспекти уроків : 4 кл. / І.Р. Дунець, С.Г. Заброцька. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2016. — 64 с. — (Серія «Бібліотека вчителя»).

5. Захарова Н. Морально-етичне виховання молодших школярів у курсі освітньої галузі «Суспільствознавство»: теоретичні основи та морально-етичні стандарти // Початкова школа. – 2016. – №11. – С.11-12

6. Концепція «Нова українська школа». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/202016/12/05/konczepczyia.pdf>

7. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні. URL: <https://mon.gov.ua/.../2018/.../1-kontseptsiya-rozvitku-gromosviti-v-ukraini-1701201/>

8. Крамаренко А.М. Методика викладання освітньої галузі „Людина і світ” : навч. посіб. [для студ. вищ. пед. навч. закладів на пряму підготовки 6.010102 "Початкова освіта"] / Алла Крамаренко. – [2-е вид., перероб. і допов.]. – Донецьк : вид-во "Ноулідж" (донецьке відділення), 2010. – 394 с.

9. Лактіонова Г.М. Конвенція ООН з прав дитини: шляхи практичного застосування: метод. рек. / [упоряд. Г.М. Лактіонова та ін.]. – К.: Наук. світ, 2000. – 38 с.

10. Лінник О.О. Методика викладання освітньої галузі «Я – європеєць». Навчальний посібник/ Автор та укладач О.О. Лінник. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 248 с.

11. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. Ред. Бібік Н. М. —К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с.

12. Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи. URL: <https://old.mon.gov.ua/img/zstored/files/1-2-08-i.pdf>

13. Смагін І.І. Суспільствознавча компетентність учнів: поняття , зміст, структура // Вісник Житомирського державного університету . Випуск 4 (76). Педагогічні науки. URL: <http://visnyk.zu.edu.ua/>

14. Чорна, О. О. Виховання у молодших школярів шанобливого ставлення до людей : метод. рекомендації / Ольга Чорна ; МОН України, Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Умань : РВЦ Софія, 2009. – 40 с.

15. Формування громадянської компетентності учнів загальноосвітніх навчальних закладів відповідно до вимог нових державних освітніх стандартів / [Укладач Наталія Степанова.] – Черкаси: Видавництво Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради, 2014. – 44 с.

16. Юрій М.Ф. Людина і світ. – К.: Дакор, 2006. – 46 с.

17. Живемо в демократії. [URL:http://www.living-democracy.com.ua](http://www.living-democracy.com.ua)

18. Навчаємо демократії. [URL:http://www.living-democracy.com.ua](http://www.living-democracy.com.ua)

Додаткова

1. Васютіна Т. Дидактичні можливості музейної педагогіки та віртуальних екскурсій у навчанні молодших школярів. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Випуск № 29, 2020. URL: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/29_2020/part_1/35.pdf

2. Васютіна Т.М., Золотаренко Т.О. Реалізація ідей STREAM-освіти у процесі формування основ громадянської компетентності учнів початкової школи. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи*. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (м. Тернопіль, 7–8 листопада, 2019), С.38 – 40. URL: <http://www.conf.fizmat.tnpu.edu.ua>

3. Васютіна Т., Суяндукіна Ю. Формування ціннісних орієнтацій в учнів 1-го класу у процесі ранкових зустрічей // *Початкова школа і сучасність*. 2019. № 5. С – 3-8.

4. Васютіна Т., Телецька Л. Напрями підготовки студентів спеціальності «Початкова освіта» до формування в учнів основ громадянської компетентності. *Науковий часопис*. Серія 17. Випуск 31. 2019. С. 40- 45.

5. Гільберт Т., Тарнавська С. Організація освітнього процесу в 1-му класі засобами інтегрованого курсу «Я досліджую світ» // *Початкова школа*. – 2018. – №8. – С. 36-43

6. Кацубо Я. “Що я знаю про Батьківщину?” / Я. Кацубо // *Початкова школа*. – 2016. – №8. – С.28-30

7. Кухмай Н. Формування основ компетентності молодших школярів/ Кухмай.Н // *Початкова школа*. – 2016. – №10. – С. 46-28.

8. Людина і світ: Підручник/Л.В. Губерський, В.Г. Кремень, А.О. Приятельчук та ін.; Голов. ред. Л.В. Губерський. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2001. – 349 с.

9. Люта Т. Позакласна науково-дослідницька робота учнів початкових класів / Т. Люта// *Початкова школа*. – 2016. – №6. – С. 22-26

10. Міцкан Т. Навчально-виховний захід: “Боляче буває всім” [Текст] / Т. Міцкан // *Початкова школа*. — 2016. — № 1. — С. 28 – 30.

11. Мудрик С. Краєзнавча вікторина “Що? Де? Коли? /С. Мудрик// Початкова школа. – 2016. – №8. – С.30-33
12. Муляр Н., Костюк Л. Методичні особливості проведення нестандартного уроку в курсі “Методика навчання освітньої галузі “Суспільствознавство” // Молодь і ринок. 2014. – № 7 (114). – С. 62 – 66. – URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis.../cgiirbis_64
13. Я у світі. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 3 - 4 класи (ОНОВЛЕНО). URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkova-shkola.html>
14. Орловська С. Село моє – краплиночка на карті/ С. Орловська// Учитель початкової школи – 2016. – № 4. – С. 36-40
15. Педагогічний словник / За редакцією дійсного члена АПН України Ярмаченка М.Д. – К.: Педагогічна думка, 2001. – 516 с.
16. Петречук О. Життя людини – найвища цінність [Текст] / О. Петречук // Початкова школа. — 2016. — № 2. — С. 21 – 22.
17. Петрина А. Еколого-народознавчий проект “Прилетіли соловейки на нашу земельку” / А. Петрина // Початкова школа. – 2016. – №6. – С. 17-21
18. Сліпець О.Б. Я у світі : конспекти уроків : 4 кл. : до підр. Бібік Н.М. / О.Б. Сліпець. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2016. – 112 с. — (Бібліотека вчителя).
19. Стребна О. В. Методологічні аспекти викладання навчального предмета «Я у світі» / О. В. Стребна // Педагогічний альманах. – 2012. – Випуск 16. – С. 65-69.
20. Тагліна О.В. Я у світі. 3 клас: підруч.для загальноосв. навч. закл. / О.В. Тагліна, Г.Ж. Іванова. – Х.: Вид-во «Ранок», 2014. – 144 с.
21. Тагліна О.В. Я у світі. 4 клас: підруч.для загальноосв. навч. закл. / О.В. Тагліна, Г.Ж. Іванова. – Х.: Вид-во «Ранок», 2015. – 144 с.
22. Третяк О. Методика виховання ціннісного ставлення до людини у молодших школярів // Початкова школа. – 2015. – № 6. – С.10 –15.
23. Трояновська Г. Театралізація – дійовий метод формування життєвих компетенцій особистості учня / Г. Трояновська// Початкова школа. – 2016. – №7. – С.14-16
24. Черненко Г.М. „Людина і світ” з методикою викладання у початковій школі: [навчально-методичний посібник для студентів педагогічних факультетів] / Г.М.Черненко. – К.: „Міленіум”, 2009. – 205 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://mon.gov.ua/ua> – сайт Міністерства освіти і науки України.
2. <https://lib.npu.edu.ua/> – бібліотека НПУ імені М.П.Драгоманова.
3. <https://nus.org.ua/> - сайт НУШ.

Рецензія
на навчальну програму обов'язкового освітнього компоненту
«МЕТОДИКА ТА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ
ПРИРОДНИЧОЇ, ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ»
освітньо-професійної програми «Початкова освіта» для підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
автор к.б.н. професор Телецька Л.І.

Навчальна програма обов'язкового освітнього компоненту «Методика та технологія навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей» освітньо-професійної програми «Початкова освіта» для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти розроблена на підставі відповідних документів, а саме: Концепції НУШ, Державного стандарту початкової освіти, Державного стандарту вищої освіти (Початкова освіта, бакалавр), Професійного стандарту вчителя закладу загальної середньої освіти.

Метою вивчення даної навчальної дисципліни є формування предметно-методичної компетентності майбутнього вчителя НУШ в контексті методики викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Освітній компонент сприяє підготовці здобувачів вищої освіти до використання сучасних методів та прийомів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» в освітньому процесі початкової школи.

Програма забезпечена навчально-методичним, теоретичним і практичним матеріалами. Розподіл навчального часу розраховано на 3 кредити, кількість запланованих годин на вивчення дисципліни становить 90. Змістові модулі забезпечують засвоєння студентами знань з методик природничої, громадянської та історичної освітніх галузей, що реалізують навчальний предмет «Я досліджую світ». Зміст навчальної програми охоплює обсяг теоретичних знань, умінь і практичних навичок, необхідних майбутньому вчителю початкової школи. Для виявлення рівня компетентностей проводиться проміжний контроль знань. Вивчення курсу закінчується заліком / тестові та практичні завдання.

Навчальна програма обов'язкового освітнього компоненту «Методика та технологія навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей» повністю відповідає вимогам до оформлення даного виду документів і може бути рекомендована до затвердження та використання.

Рецензент:
кандидат педагогічних наук, вчитель-методист
Технічного ліцею м. Києва

Підпис Хитрої З.М. засвідчую
Директор Технічного ліцею м. Києва

З.М. Хитра

А.М. Андрієнко

Рецензія
на навчальну програму обов'язкового освітнього компоненту
«МЕТОДИКА ТА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ
ПРИРОДНИЧОЇ, ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ»
освітньо-професійної програми «Початкова освіта» для підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
автор к.б.н. професор Телецька Л.І.

Навчальна програма обов'язкового освітнього компоненту «Методика та технологія навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей » освітньо-професійної програми «Початкова освіта» для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти розроблена на підставі відповідних документів, а саме : Концепції Нової української школи, Державного стандарту початкової освіти, Державного стандарту вищої освіти, Професійного стандарту вчителя закладу загальної середньої освіти. Освітній компонент сприяє підготовці здобувачів вищої освіти до використання сучасних методів та прийомів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ » в освітньому процесі початкової школи. Метою вивчення даної навчальної дисципліни є формування предметно-методичної компетентності майбутнього вчителя Нової української школи, щодо реалізації Державного стандарту початкової освіти в контексті викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Розподіл навчального часу розраховано на 3 кредити, кількість запланованих годин на вивчення дисципліни становить 90 годин. Змістові модулі забезпечують засвоєння студентами знань з методик природничої, громадянської та історичної освітніх галузей , що реалізують навчальний предмет « Я досліджую світ». Програма побудована за системою блоків, що доповнена переліком компетентностей, якими мають оволодіти здобувачі вищої освіти та практичними результатами навчання, списком рекомендованих літературних джерел. Змістові модулі програми відображають актуальні теми природничої, громадянської та історичної освітніх галузей .

Навчальна програма обов'язкового освітнього компоненту «Методика та технологія навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей» повністю відповідає вимогам до оформлення даного виду документів і може бути рекомендована до затвердження та використання.

Рецензент :
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки та методики початкового
навчання
Педагогічного факультету
НПУ імені М.П. Драгоманова

І.М.Янковська